T. C.
D A N I Ş T A Y
Birinci Daire
Esas No : 1982/112
Karar No : 1982/130

Özeti : Haklarında tesis edilen göreve son verme, görevden çekilmiş sayılma ya da benzeri işlemlerin yargısal kararla iptali üzerine göreve döndürülenlere, dava dilekçelerinde bir istemde bulunmuş olup olmadıklarına bakılmaksızın, işlemin tesisi tarihinden sonraki bütün maddi haklarının ödenmesi gerektiği Hk.

Çalıştıkları kurumlarca haklarında göreve son verme, görevden çekilmiş sayılma ya da benzeri işlemler yapılan kamu görevlilerince, bu işlemlere karşı dava açılıp iptal kararı alınması, ancak dava dilekçelerinde aylık ve özlük haklarına ilişkin bir istemde bulunulmaması ya da tazminata hükmolunmaması hallerinde, fiilen görev yapılmayan süreye ilişkin olarak bir ödemede bulunulup bulunulamayacağı konusunda ortaya çıkan duraksamanın giderilmesi amacıyla düşünce istemine ilişkin Başbakanlığın 17/5/1982 günlü ve Personel Genel Müdürlüğü 19-310-06782 sayılı yazısına ekli Kültür ve Turizm Bakanlığının 27/4/1982 günlü ve 07.11.G/4762 sayılı yazısında aynen :

«Atama işlemleri hakkında Danıştay'ca verilen yürütmenin durdurulması ve iptal zararlarının uygulanmasında idarenin nasıl işlem yapacağı hakkındaki Danıştay Başkanlığı'nın Esas No : 1978/151, Karar No : 1978/199 sayılı kararının A maddesinin 2 nci bendinde;

Görevinden alınan veya başka bir göreve atanan memurun, yerine ani bir atama yapılmış iken, sadece kendisinin görevden alınmasına veya başka bir göreve atanmasına ilişkin işlemin durdurulmasına karar alınması halinde, bir iptal davasında verilmiş bulunan yürütmenin durdurulması kararı, iptal kararlarında olduğu gibi, iptali istenilen idari tasarrufu ve ona bağlı işlemleri durduracağı ve tasarruf ve işlemlerin tesis ve icrasından önceki hukuki durumun yürürlüğünü sağlayacağı cihetle, birinci maddede olduğu gibi yeni bir atama işlemine lüzum kalmaksızın, idarenin başındaki kişi bu kararın yerine getirilmesi için, ilgililere bir yazı yazarak eski hukuki durumun devam etmesini sağlar, denilmekte olup, aynı kararın B - maddesi 5 inci bendinde de, iptal edilen işleme dayanılarak tesis edilmiş olan işlem ve tasarrufların da iptal kararı ile kendiliğinden ortadan kalkması sonucunun doğmasıdır. Bu nedenle, iptal hükmü idareye iptal edilen tasarruftan, buna dayanan ve bağlı olan tekmil tasarruflardan ve işlemlerden doğan bütün sonuçları ortadan kaldırarak, bu işlemler tesis edilmemiş gibi eski durumu tamamen iade etmek görevini yüklemektedir. İdare bu görevi hiçbir sebep ve bahane ile yerine getirmekten kaçınamaz denilmiştir.

Scanned by CamScanner

Ancak Maliye Bakanlığı'ndan alınan 5/11/1981 tarih ve Bümko 115546/4611-29516 sayılı yazıda ise özetle; kurumlarınca meslekten ihraç edilen, müstafi ya da haklarında benzeri işlemler yapılan memurlarca bu işlemler hakkında «Yürütmenin durdurulması» veya «İptali» için dava açılmış, fakat dava dilekçelerinde aylık ve özlük haklarına ilişkin bir istemde bulunulmamış ve tazminat hükmolunmamış ise fiilen görev yapılmayan süreye ilişkin olarak bir ödemede bulunulması mümkün değildir denilmektedir.

Yukarıda belirtilen Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararı neticesi olarak idare üzerinde doğacak yükümlülük ve personele uygulanması gerekli hukuki durumu ile, Maliye Bakanlığı'nın görüşü arasındaki çelişkiden dolayı, bu durumda olan personele fiilen çalışmadıkları sürelerde özlük haklarına ilişkin ödemelerin yapılıp yapılmayacağı hususunda Bakanlığımızca tereddüte düşülmüş olup, bu konuda yapılacak işleme esas olmak üzere yazımızın Danıştay Başkanlığı'na havalesini ve sonucundan bilgi verilmesini müsaadelerinize arz ederim.» denilmektedir.

Gereği görüşülüp düşünüldü :

T. C. Anayasasının 132 nci ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddeleri hükümlerine göre, idare, bir idari işlemin iptaline ilişkin yargı kararına uymaya ve bu kararın amaç ve kapsamı doğrultusunda işlem tesis etmeye ya da eylemde bulunmaya zorunludur.

Bu zorunluluğun, duraksama konusu yönünden idareye hangi yükümlülükleri getirdiğini saptayabilmek için iptal kararlarının sonuçlarının belirlenmesi gerekli bulunmaktadır.

İdari işlemin yargısal bir kararla iptali halinde, bu iptal kararının işlemin yapılması sırasında unsurlarında bulunan sakatlıkları saptadığı, işlemi yapıldığı andan başlayarak ortadan kaldırdığı bu özelliği nedeniyle geriye yürüyen sonuçlar doğurduğu, başka bir anlatımla, işlemin tesis edildiği tarihten önceki hukuki durumun geçerliğini sağladığı İdare Hukukunun bilinen ilkelerindendir.

Yukarıda anılan Anayasa, Yasa hükümleri ve idare hukuku ilkesi karşısında, idare, iptal kararının amaç ve kapsamına göre yeni bir işlem ya da işlemler yapmak, iptal edilen işlemden doğan sonuçları ortadan kaldırmak, işlemin hiç yapılmamış sayılması ilkesi gereği olarak, önceki hukuki durumun geçerliğini sağlamak görevi ile yükümlüdür. İptal kararının bu sonuçları doğurduğu gözönüne alındığında, haklarında göreve son verme, görevinden çekilmiş sayılma ya da benzeri işlemler yapılan kamu görevlilerinin, yargısal yoldan bu işlemlerin iptalini sağlamaları halinde, idarenin, bu kararlara uygun işlem tesis etmesi ve işlemin doğurduğu hukuki ve fiili bütün sonuçları ortadan kaldırmak için memurun iptal edilen işlem ile sıkı ilişkisi bulunan bütün maddi haklarını, o görev yapılmış gibi ve başkaca bir hükme gerek olmaksızın kendiliğinden ödemesi gerekli bulunmaktadır. İptal kararı üzerine memurun, görevine iadesi ile yetinip, memuriyet görevinin fiilen yapılmadığı süreye ilişkin maddi haklarını ödememek, iptal kararı ile ortadan kaldırılmış bir işlemin sonuçlarını geçerli bırakmak anlamına gelir ki, bunun yukarda açıklanan idare hukuku ilkesiyle bağdaşmayacağı açıktır.

Bu durumda, haklarında tesis edilen göreve son verme, görevden çekilmiş sayılma ya da benzeri işlemlerin yargısal kararla iptali üzerine göreve döndürülenlere, dava dilekçelerinde bir istemde bulunmuş olup olmadıklarına bakılmaksızın, işlemin tesisi tarihinden sonraki bütün maddi haklarının ödenmesi gerektiği mütalaa kılınmakla dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına 7/6/1982 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Scanned by CamScanner